

שתי גישות לייסורים מאהבה

בבא מציעא פה

אמר רבי, חביבין יסורין

מוסר =

שם עצם - זכר

1.

תזקקה, דברי אזהרה או לקח להיטיב את ההתנהגות.
"שמע, בני, מוסר אביך, ואל-תטש תורת אמן"

2.

ענש, גמול על מעשה רע.
"אולת קשורה בלב-נער, שבט מוסר ירחיקנה ממנו"

תהילים צ"ד: י"ב

"אשרי | הגבר אשר תיסרנו - יה ומתורתך תלמדנו:

ירמיהו י': כ"ד

יסרני ה' אד-במשפט אל-באפך פרתמעטני:

שטיינזלץ

על כן יסרני, ה', ולמד אותי אד עשה זאת במשפט, במידה המתאימה, מתוך התחשבות.
אל-באפך, לא מתוך כעס, פרתמעטני, ולא אחזיק מעמד.

ברכות ה' א

אמר רבא, ואיתימא רב חסדא: אם רואה אדם שיסורין באין עליו — פשפש במעשיו, שנאמר: "נחפשה דרכינו ונחקרה נשוכה עד ה'".
פשפש ולא מצא — יתלה בבטול תורה, שנאמר: "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו".

ואם תלה ולא מצא — בגדוע שיסורין של אהבה הם, שנאמר: "כי את אשר יאהב ה' יוכיח".

תנא, רבי שמעון בן יוחאי אומר: שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי יסורין, אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא.

רבי חייא בר אבא חלש. על לגביה רבי יוחנן אמר ליה: חביבין עליך יסורין? אמר ליה: לא הן ולא שכלן. אמר ליה: הב לי ידך. והב ליה ידיה, ואוקמיה.

משנה אבות ד': ט"ו

רבי ינאי אומר, אין בדינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים.

רבנו עובדיה מברטנורא

אין בדינו. כמו לא הוה בדיה (יבמות קה.). כלומר אין הדבר הזה דו"ע לנו מדוע דרך רשעים צלחה ומפני מה הצדיקים מדכאים ביסורין. פרוש אחר, אין לנו בזמן הגלות לא משלוח והשקט שרגיל הקדוש ברוך הוא לתת לרשעים כדי לטרוח מן העולם הבא, ואף לא מן היסורים המיוחדים לצדיקים שהן יסורים של אהבה שאין בהן בטול תורה. כלומר יצאנו מכלל רשעים, שאין לנו השלוח שיש לרשעים, ולכלל צדיקים לא הגענו, שהיסורים שלנו אינן של אהבה כיסורי הצדיקים:

בראשית רבה ט': ח

'אמר רב הונא הנה טוב מאוד, זו מדת הטוב. והנה טוב מאוד, זו מדת יסורין. וכי מדת יסורין טובה מאוד, אמתהא. אלא שעל ידיה הבריות באים לחיי העולם הבא. וכן שלמה אומר (משלי ו, כג): ודרך חיים תוכחות מוסר, אמת, צא וראה איזהו דרך מביאה את האדם לחיי העולם הבא, הוי אומר זו מדת יסורין.

בראשית רבה צ"ב: א' - (א) אין לך אדם בלא יסורים.

ברכות נ"ט א

בשעה שהקב"ה זוכר את בניו ששרויים בצער בין אומות העולם מוריד שתי דמעות לים הגדול וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו והיינו גוהא